

ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน*

(MULTI-LEVEL FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS IN
THE IMPLEMENTATION OF THE SCHOOL CURRICULUM LEVEL 2
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BASIC
EDUCATION IN THE UPPER NORTHERN REGION OF THAILAND)

ประไพพร อุตริยา**

ดร. เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ศึกษาปัจจัยระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร และสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร โดยศึกษาปัจจัยใน 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับห้องเรียนและ 2) ระดับโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 346 คน ครูผู้สอน 346 คน และนักเรียน 1,730 คน รวมทั้งสิ้น 2,422 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ

หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามรวม 3 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ทดสอบค่า t และวิเคราะห์พหุระดับด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
2. ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า อายุของครู วุฒิการศึกษาของครู รายได้ของผู้ปกครอง นักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู คุณภาพ

*วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

การสอนของครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู เวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน และแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2

3. ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า อายุของผู้บริหาร วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศโรงเรียน และทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ทั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ส่วนบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตร

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the implementation effectiveness of the school curriculum level 2, under the jurisdiction of the Office of Basic Education in the upper northern region, to study the classroom-level factors and school-level factors affecting the implementation effectiveness and to propose the multiple-level factors model that predicted factors influencing implementation effectiveness of the school curriculum level 2. Multi - stage sampling technique were used and 2,422 participants were selected from 346 school administrators, 346 teachers, and 1,730 students. The instruments used in collecting

the data were three questionnaires. The statistical devices used for analyzing the data were mean, standard deviation, Pearson's product moment coefficient, and t-test.

The research findings were shown as follows:

1. The total implementation effectiveness level of the school curriculum level 2 was nearly high.

2. At the classroom level; teachers' age and educational level, students' parents income, teachers' teaching experience and teaching quality, teachers' social supports, teachers' morale, students' learning time, and students' learning motivation were found positive influenced factors to the implementation effectiveness of the school curriculum level 2.

3. At the school level; The administrator's age, educational level, administrative experience, leadership, school climate, and schools' resources and facilities were found influenced factors to the implementation effectiveness of the school curriculum level 2. The leadership of school administrator was found a negative influenced to the effectiveness; whereas, school climate was found a positive affected.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 โดยกำหนดให้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนอกรอบ

และโรงเรียนเครือข่ายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2545 และในปีการศึกษา 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ โดยเริ่มใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่อเนื่องจนครบทุกชั้นในปีการศึกษา 2548 แต่จากผลการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อปีการศึกษา 2545 ปรากฏว่า ยังมีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนในด้านผลผลิตพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1/2545 ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 90 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งอยู่ช่วงชั้นที่ 2 ที่ในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์มีนักเรียนผ่านการประเมินเพียงร้อยละ 53.03 (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 46-48) และจากข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการศึกษาของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1 (2552) ของกลุ่มจังหวัดที่ 15 (ภาคเหนือตอนบน) ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน และกลุ่มจังหวัดที่ 16 (ภาคเหนือ

ตอนบน) ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน แพร่ พะเยา และอุตรดิตถ์ที่สำคัญทางการศึกษาใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนดังกล่าวหลายประการ ซึ่งเป็นปัญหาอันเนื่องเกี่ยวกับการไม่เข้าใจในเรื่องหลักสูตรและปัญหาจากนโยบายภาครัฐ

ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือหลักสูตร ถือได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลนั้น ต้องพิจารณาเป้าหมายของหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณลักษณะใด จากนั้นนำหลักสูตรมาปฏิบัติในโรงเรียนและห้องเรียนด้วยวิธีการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร และการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูจนในที่สุดหลักสูตรที่นำไปใช้จะเกิดผลต่อผู้เรียน ซึ่งอาจปรากฏออกมาเป็นผลสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ จึงเรียกได้ว่าผลที่เกิดกับผู้เรียนเป็นดัชนีสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของการนำหลักสูตรไปใช้ (ราชันย์ บุญธิมา, 2542, หน้า 21) และด้วยลักษณะ โครงสร้างและธรรมชาติของข้อมูลทางการศึกษาที่เป็นข้อมูลหลายระดับ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยใช้รูปแบบการศึกษาในลักษณะของปัจจัยเชิงสาเหตุแบบพหุระดับ ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรทำนายหลายระดับที่มีต่อตัวแปรตามที่น่าสนใจ โดยคำนึงถึงโครงสร้างที่เป็นระดับลดหลั่นของข้อมูล ให้ความสำคัญต่อความผันแปรของตัวแปรภายในระดับและต่างระดับ

ตลอดจนสนใจศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทำนายต่างระดับที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยการ ศึกษาประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ ภาคเหนือตอนบนครั้งนี้ได้ที่จำแนกข้อมูลเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโรงเรียน และระดับห้องเรียน เพื่อให้ทราบข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้น ที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษาและ พัฒนาประสิทธิผลในการนำหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้และก่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่อโรงเรียนและต่อการจัดการศึกษา ของภาคเหนือตอนบนและของประเทศโดยรวม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการใช้ หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาในสังกัด ส่วนงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยระดับห้องเรียน และ ระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้ หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อสร้างโมเดลหุระดับของปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยระดับห้องเรียน และระดับ โรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือ ตอนบน

2. โมเดลหุระดับของปัจจัยระดับห้อง เรียน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้น ฐาน ภาคเหนือตอนบน เป็นโมเดลที่แสดงให้เห็น ถึงปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อปัจจัยระดับห้อง เรียน

3. ปัจจัยระดับโรงเรียนและปัจจัยระดับ ห้องเรียนต่างมีความสัมพันธ์กันทั้งในระดับเดียวกัน และต่างระดับ และส่งผลซึ่งกันและกัน

4. ปัจจัยระดับโรงเรียนและปัจจัยระดับ ห้องเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือ ตอนบน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน เพื่อเป็นข้อมูลและ แนวทางในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิผลใน การนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปใช้และก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน และต่อการจัดการศึกษาของภาคเหนือตอนบน และของประเทศไทยโดยรวมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน รวม 22 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3,370 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน จำนวน 346 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 346 คน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 346 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,730 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยระดับ ห้องเรียน

ประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคมของครู คุณภาพการสอนของครู การสนับสนุนทางสังคมของครูขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน เวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน และแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

3.1.2 ปัจจัยระดับ โรงเรียน

ประกอบด้วย ลักษณะทางชีวสังคมของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศโรงเรียน ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทักษะของนักเรียน ความพึงพอใจของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของผู้บริหาร ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตอนที่ 3 บรรยากาศโรงเรียน ตอนที่ 4 ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครู แบ่งเป็น 6 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของครู ตอนที่ 2 คุณภาพการสอนของครู ตอนที่ 3 การสนับสนุนทางสังคมของครู ตอนที่ 4 ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ตอนที่ 5 ความพึงพอใจของครู ตอนที่ 6 ทักษะของนักเรียน

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามนักเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน ตอนที่ 2 เวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์และติดตามข้อมูลโดยทางโทรศัพท์ หรือไปติดตามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 319 โรงเรียน ประกอบด้วยแบบสอบถามผู้บริหารจำนวน 319 ฉบับ แบบสอบถามครูจำนวน 319 ฉบับ และแบบสอบถาม

นักเรียนจำนวน 1,595 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

6.1 ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

6.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการเรียนขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

6.3 การศึกษาความสัมพันธ์ภายในของปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียนกับประสิทธิผลการใช้หลักสูตร วิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) และค่าสถิติทดสอบที (t-test)

6.4 การวิเคราะห์พหุระดับเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สันและทดสอบค่า t โดยใช้โปรแกรม HLM

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2

ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ปัจจัยระดับห้องเรียน และปัจจัยระดับโรงเรียน โดยสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า อายุของครู วุฒิการศึกษาของครู รายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู คุณภาพการสอนของครู การได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู เวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน และแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน

2.2 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงลบต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ส่วนบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน

3. อิทธิพลของปัจจัยระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า บรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางลบต่อสัมประสิทธิ์การถดถอยของขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ส่วนปัจจัย

อื่น ๆ ของปัจจัยระดับโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อสัมประสิทธิ์การถดถอยของขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู

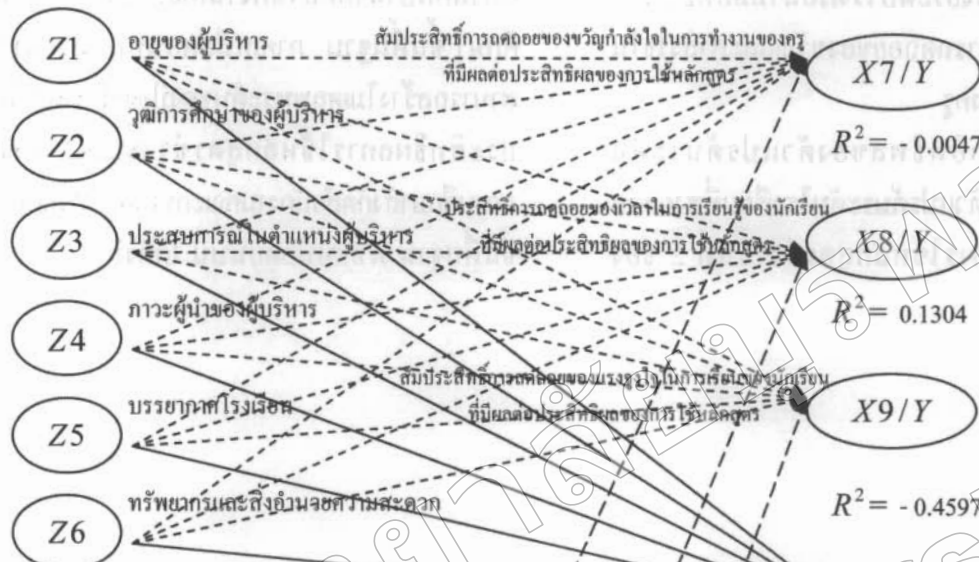
4. จากอิทธิพลของตัวแปรต้นระดับห้องเรียนและตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ดังกล่าวสามารถสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

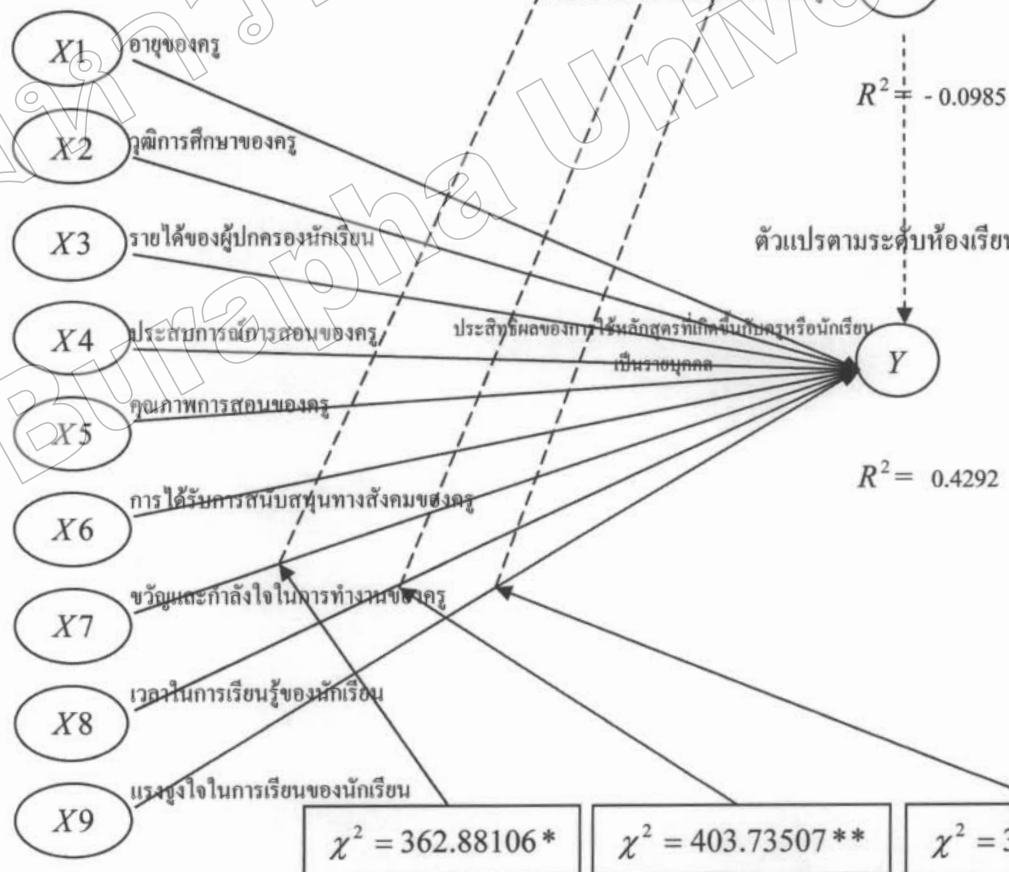
ตัวแปรต้นระดับโรงเรียน

ตัวแปรตามระดับโรงเรียน

ตัวแปรต้นระดับห้องเรียน

ตัวแปรตามระดับห้องเรียน

ภาพที่ 1 โมเดลพหุระดับตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน

อภิปรายผล

1. ระดับประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 แล้ว ด้วยความตระหนักในความสำคัญของผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการจัดอบรม พัฒนา ตลอดจนประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้ง มีการทดลองนำหลักสูตร ไปใช้และมีการติดตาม ประเมินผลและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรของสถานศึกษา และนำผลการศึกษาวិจัย มาพัฒนาการดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา อย่างจริงจัง จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร ค่อนข้างมาก โดยประสิทธิผลการใช้หลักสูตร พิจารณาได้จากผลผลิตซึ่งได้แก่ความสำเร็จของ งาน ความพึงพอใจในงาน และการเรียนรู้ของ นักเรียน ซึ่งดัชนีที่เป็นตัวชี้วัดและบ่งบอกถึงการ เรียนรู้ของนักเรียนพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียน (Hoy & Miskel, 1991. p. 298, 2001. p. 20)

2. ปัจจัยระดับห้องเรียน ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ได้แก่

2.1 ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ของครู เป็นตัวแปรต้นระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน แสดง ให้เห็นว่าหากครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ดี จะส่งผลทำให้มีประสิทธิผลในการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือ ตอนบนมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมควร อนันตะระกุล (2548, หน้า 13) ที่ว่า ขวัญและกำลังใจ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้บุคลากรในองค์กร ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คนที่มีความรู้ ความสามารถไม่สูงนัก แต่ถ้ามีขวัญและกำลังใจดี การทำงานอาจได้ผลมากกว่าคนที่มีความรู้ ความสามารถสูงและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนเดอร์สัน (Anderson, 1972. p. 371) ที่พบว่า ขวัญและความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อ การปฏิบัติงาน ครูที่มีขวัญในการปฏิบัติงานสูง การสอนของครูจะดี ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนดี

2.2 เวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน เป็น ตัวแปรต้นระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลในเชิงบวก ต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน แสดง ให้เห็นว่า หากนักเรียนใช้เวลาในการเรียน รวมทั้ง ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนอย่างเต็มที่ และใส่ใจในเนื้อหา ความรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนย่อมส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง ส่งผลต่อประสิทธิผล การใช้หลักสูตรให้สูงตามไปด้วย จึงถือว่าเวลาที่

ใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (แคโรล Carroll, 1963. p. 730, ไวเลย์ (Wiley, 1973. อ้างถึงในวิโรจน์ ลิ้มสกุล, 2543, หน้า 31) สำเร็จบุญเรืองรัตน์ (Boonruangratana, 1978. pp. 17-18) และบุญชม ศรีสะอาด (2524, หน้า 23) สอดคล้องกับผลการวิจัยของศึกษาคันต์ เพียรธัญญกรณ์ (2539, หน้า 199-206) ที่พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนมีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน รวมถึงผลการวิจัยของบุญชม ศรีสะอาด (2524, หน้า 77 - 154) ที่พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และผลการวิจัยของดีเกน ฮาร์ท (Degenhart, 1990, p.184 -A) ที่พบว่าเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.3 แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรต้นระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน แสดงให้เห็นว่า หากนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนสูง จะส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบนให้สูงตามไปด้วย จึงถือว่าแรงจูงใจในการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของนันทนอลลี (Nannally, 1967. p. 112) และ

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1982. pp. 10 - 16) ที่ว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งของบุคคลในการเรียนรู้และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลการวิจัยของการ์เดนอร์ (Gardner, 1985. p. 159) และบุญชม ศรีสะอาด (2524, หน้า 180-182) ที่พบว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. ปัจจัยระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ได้แก่

3.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นตัวแปรต้นระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลในเชิงลบต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน โดยแสดงให้เห็นว่าหากโรงเรียนใดที่ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำมาก จะส่งผลทำให้ประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรต่ำ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นไปได้ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการบริหารมากแต่ภาวะผู้นำทางวิชาการมีน้อย หรืออีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำแบบใช้อำนาจ (Autocratic Leadership) มากเกินไป จึงทำให้ส่งอิทธิพลในทางลบต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร อย่างไรก็ตามการที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาปัจจัยใน 2 ระดับ คือ ระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน โดยในแต่ละระดับประกอบไปด้วยตัวแปรหลายตัวแปร แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะมีความสัมพันธ์กันและส่งผลซึ่งกันและกันด้วย โดย

ในส่วนของการวิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรนั้น มีค่าอิทธิพลน้อยกว่าค่าอิทธิพลของบรรยากาศโรงเรียน และขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร และเมื่อนำมาศึกษาอิทธิพลร่วมกันข้อมูลจะแสดงให้เห็นค่าอิทธิพลของบรรยากาศโรงเรียน และขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูในระดับมาก แต่ขณะเดียวกันก็ยิ่งทำให้ค่าการถดถอยทางสถิติของภาวะผู้นำลดลงและเป็นไปในทางลบ ซึ่งไม่เกินไปตามความเป็นจริงที่โดยธรรมชาติภาวะผู้นำจะส่งผลโดยตรงต่อครูในทางบวก

3.2 บรรยากาศโรงเรียนเป็นตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน แสดงให้เห็นว่า หากโรงเรียนใดมีบรรยากาศดีคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการยอมรับนับถือกัน มีการไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีขวัญกำลังใจดี มีโอกาสในการทำงาน มีการเจริญเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง มีความรักความสามัคคีกันในการทำงาน มีการปรับปรุงโรงเรียน และมีการเอื้ออาทรต่อกัน เป็นต้น จะส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของเซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 1988, p.56) ฟอกซ์และคณะ (Fox and other 1973, pp.33-35) และธเนศ ขำเกิด (2532, หน้า 4 - 6) ที่ว่า บรรยากาศโรงเรียนส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน บรรยากาศที่ดีของโรงเรียนจะทำให้ผลผลิตในการทำงานบรรลุไปสู่จุดหมายที่สำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาการ การพัฒนาทางสังคมและ

การปรับปรุงหลักสูตร ทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่งเป็นที่น่าพอใจ และเป็นสถานที่ที่มีความหมาย ทั้งครูและนักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนอย่างมีค่า

3.2 เมื่อกำหนดให้สัมประสิทธิ์การถดถอยของขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู สัมประสิทธิ์การถดถอยของเวลาในการเรียนรู้ของนักเรียน และสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ที่มีต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน เป็นตัวแปรตามทีละตัว และกำหนดให้ตัวแปรต้นระดับโรงเรียนทุกตัวเป็นตัวแปรอิสระพบว่า มีตัวแปรต้นระดับโรงเรียน 1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตามดังกล่าว คือ บรรยากาศโรงเรียน โดยพบว่าบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลเชิงลบต่อสัมประสิทธิ์การถดถอยของขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน แสดงให้เห็นว่า หากบรรยากาศโรงเรียนดี จะส่งผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานดี แต่จะส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบนน้อย

ผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับแนวคิดของเซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 1988, p. 56), ฟอกซ์และคณะ (Fox and other 1973, pp. 7-9) และธเนศ ขำเกิด (2532, หน้า 46) ที่เห็นว่าบรรยากาศที่ดีของโรงเรียนส่งผลดีให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้สึกดี มีความพึงพอใจในการทำงาน ก่อน

ให้เกิดผลดีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานและทำให้ผลผลิตในการทำงานบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญอันได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลและบทวิเคราะห์ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2552) ที่ได้วิเคราะห์คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน (O-net) พบว่า ผลการวิเคราะห์คะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนขั้นพื้นฐาน คะแนนเฉลี่ยตกหมดทุกวิชา แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยที่ต่ำลง โดยเห็นว่าสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัญหาด้านคุณภาพของครู และคุณภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่าในขณะที่คุณภาพการศึกษาของเด็กไทยต่ำลงแต่ขณะเดียวกันครูและบุคลากรทางการศึกษากลับมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ได้เลื่อนวิทยฐานะสูงขึ้นและได้ค่าตอบแทนมากขึ้นตามวิทยฐานะ ซึ่งถือว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างก็มีขวัญและกำลังใจในการทำงานดีขึ้นอยู่แล้ว ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าในสภาพของการศึกษาไทยในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูอื่นเนื่องมาจากนโยบายการลดอัตรากำลังคนภาครัฐ และจากการสำรวจการขาดแคลนอัตรากำลังครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อปี 2550 (2550) พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศขาดแคลนอัตรากำลังครูทั้งสิ้นกว่า 70,000 อัตรา โดยขาดแคลนทั้งครูที่ทำหน้าที่สอนและครูธุรการ นอกจากนั้นจากผลการดำเนินงานโครงการติดตามสภาวะการณ์ทำงานของครูของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรวิษณุ นาคทรพรพ (2552) พบว่า ครูส่วนใหญ่สอน

ค่อนข้างหนักเฉลี่ยถึง 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อีกทั้งยังต้องรับผิดชอบงานธุรการต่าง ๆ เนื่องจากโรงเรียนไม่มีครูหรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการเมื่อพิจารณาแล้วโดยเฉลี่ยครู 1 คน จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการบริหารหรือธุรการอีกคนละ 1 - 2 ตำแหน่ง และครูส่วนใหญ่ใช้เวลาร้อยละ 10 - 20 ของเวลาสอนปกติไปกับงานธุรการของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าครูกว่าร้อยละ 45.50 จำเป็นต้องขาดสอนแทบทุกสัปดาห์ประมาณสัปดาห์ละ 2 คาบไปกับการปฏิบัติภาระงานอื่น สภาพความเป็นจริงอีกประการหนึ่งของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปัจจุบันโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดเล็กก็มีจำนวนอัตรากำลังครูไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด โรงเรียนจำนวนมากมีครูไม่ครบตามจำนวนชั้นเรียนที่เปิดสอน ทำให้ครู 1 คนต้องสอนควบหลายชั้น ประกอบกับข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการศึกษาของสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1 (ภาคเหนือตอนบน 1 และภาคเหนือตอนบน 2) (2552) ที่พบจุดอ่อนและอุปสรรคทางการศึกษาของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยจังหวัดเชียงราย พะเยา เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน มีวุฒิไม่ตรงกับภาระงานที่สอนและรับผิดชอบ และมีหน้าที่รับผิดชอบมากทำให้งานมีประสิทธิภาพต่ำ จึงอาจเป็นไปได้ว่าสภาพและปัญหาของการศึกษาไทยปัจจุบันดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรช่วงชั้นที่ 2 น้อยถึงแม้ว่าจะมีบรรยากาศ

โรงเรียนดีและครูมีขวัญกำลังใจดีเพียงใดก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยระดับโรงเรียน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงลบต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบนนั้น กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านการบริหารหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการได้อย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการยอมรับและเชื่อถือศรัทธาแก่ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และนำไปสู่ประสิทธิผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาที่ชัดเจน

1.2 ผลการวิจัยที่พบว่า บรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลเชิงลบต่อสัมประสิทธิ์การถดถอยของขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนจะดี และครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานดีก็ตาม แต่กลับส่งผลให้ประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบนน้อย ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพิจารณาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ประกอบนอกเหนือจากการสร้างบรรยากาศโรงเรียนและการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอัตราค่าจ้าง โดยควรคำนึงถึงจำนวนอัตราค่าจ้างของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ควรต้องมีครบตามจำนวนชั้นเรียน และครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งควรคำนึงถึงวุฒิการศึกษาของครูที่ต้องตรงตามสาระวิชาที่สอนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจนำโมเดลพุทธะดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตร ช่วงชั้นที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเหนือตอนบน ไปศึกษาในปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาเพิ่มเติมและเป็นไปตามสถานการณ์ทางการศึกษาที่แท้จริงในปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาในช่วงชั้นอื่นๆ เพื่อหาข้อค้นพบที่จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธนศ ขำเกิด. (2532). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. วารสารมิตรครู. 31(23):40-41.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินญาการศึกษาคุณูปภัมพิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ราชันย์ บุญธิดา. (2542). ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติกรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย. ปรินญาพนธ์การศึกษาคุณูปภัมพิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิโรจน์ ลิ้มสถุล. (2543). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง เขตการศึกษา 4. ปรินญาการศึกษาคุณูปภัมพิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศิกานต์ เพียรบุญญกรณ์. (2539). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรินญาคุณูปภัมพิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2552). วันที่ค้นข้อมูล 16 เมษายน 2552, เข้าถึงได้จาก <http://www.matichon.co.th/news>
- สมควร นันตระกูล. (2548). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล โรงเรียนในสังกัดเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). ครูขาดแคลน. วันที่ค้นข้อมูล 7 เมษายน 2552, เข้าถึงได้จาก <http://www.tnews.teenee.com>.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1. (2552). แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดที่ 15 (ภาคเหนือตอนบน 1) ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553-2556. (หน้า 30-33). ม.ป.ท.
- _____. (2552). แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดที่ 16 (ภาคเหนือตอนบน 2) ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553- 2556. (หน้า 30-34). ม.ป.ท.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตการศึกษา 11. (2546). สรุปผลการดำเนินงาน โครงการติดตามผลการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษา. (หน้า 8). ม.ป.ท.
- อมรวิทย์ นาคทรรพ. (2522). โครงการติดตามสภาวะการณ์ทำงานของครู. วันที่ค้นข้อมูล 16 เมษายน 2522, เข้าถึงได้จาก <http://www.mdh.obec.go.th/myboard>

- Anderson, Lester W. Lavren Van Dyke. (1972). *Secondary School Administration*. Boston : Houghton Mifflin.
- Bloom, Benjamin S. (1982). *Human Characteristics and School Learning* (2nd ed.). New York : McGraw-Hill.
- Boonruangrutana. Samrerng. (1978). *A Model of School Effects*. Thesis Ph.D. Illinois : University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Degenhart, J. L. (1990). A correlation study of teacher perceptions of effective schools characteristics and student achievement in various socioeconomic status group. *Dissertation Abstracts International*. 51(6), 1845 - A.
- Fox, R.S., and others. (1973). *School Climate Improvement : A Challenge to the School administrator*. Colorado : Phi Delta Kappa.
- Gardner, R.C. (1985). *Social psychology and second language learning*. London : Arnold.
- Hoy, Wayne K. and Miskel Cecil G. (1991). *Educational administration theory - research - practice* (4th ed). Singapore : McGraw - Hill.
- _____. (2001). *Education administration : Theory - research - practice* (6th ed.). New York : McGraw - Hill.
- Nannally, J.G. (1967). *Psychometric Theory*. New York : McGraw - Hill, Inc.
- Sergiovanni, T.J. and Starratt, R.J. (1988). *Supervision : Human perspective*. New York : McGraw-Hill.